

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад»

за спеціальністю В11 Філологія
спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ, 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови
Викладач (-і)	Венгринович Андрій Антонович
Контактний телефон викладача	0506641596
E-mail викладача	andrii.venhrynovych@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 15:00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови спрямований на забезпечення студентів знаннями з основних розділів теорії сучасної німецької мови, зокрема лексикології і граматики. Оскільки німецька мова для студентів є другою іноземною, вони мають можливість зіставити наукові підходи щодо першої та другої іноземної мов. Зміст дисципліни охоплює основні концепції й теорії дослідження німецької мови як другої іноземної, специфіку фахової термінології, методи дослідження явищ сучасної німецької мови, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (проблема значення слова, омонімія і полісемія, критерії виокремлення частин мови, комунікативні і структурні типи речень). Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота. Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Дисципліна має на <u>меті</u> забезпечити студентів знаннями теорії німецької мови і необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології з основних галузей мовознавства для подальшого викладання німецької мови і проведення наукових досліджень. <u>Цілі</u> навчальної дисципліни: аналізувати основні наукові досягнення лінгвістичних досліджень, застосовувати їх під час опрацювання мовознавчих проблем; систематизувати матеріал про граматичний устрій та словниковий склад німецької мови; самостійно опрацьовувати й аналізувати наукову інформацію з лексикологічних і граматичних досліджень мови та знаходити в ній елементи, необхідні для впровадження у подальшу викладацьку практику.	
4. Програмні компетентності	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. <u>Загальні компетентності:</u> ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 6 Здатність спілкуватися двома іноземними мовами. ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. <u>Фахові компетентності:</u> ФК 1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.	

ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів англійської та другої іноземної мови для досягнення запланованого прагматичного результату, ведення успішної особистісної та професійної комунікації та здійснення фахового усного та письмового перекладу.

ФК 10 Уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології навчання англійської мови та літератури, другої іноземної мови, перекладу у професійній діяльності.

5. Програмні результати навчання

ПРН 6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату, організації успішної комунікації, здійснення фахового перекладу.

ПРН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
1	B11 Філологія	1	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Thema 1. Lexikologie als Wissenschaft und Lehrfach. Bedeutung des Wortes. Das Wort als Grundeinheit der Sprache. Seine Funktionen. Das Wort als sprachliches Zeichen. Natur der Wortbedeutung. Motiviertheit der Wortbedeutung.	2	1	10
Thema 2. Paradigmatische und syntagmatische Beziehungen. Paradigmatische Beziehungen. Synonymische Beziehungen. Hyperonym-hyponymische Beziehungen. Antonymische Beziehungen. Semantische Felder. Syntagmatische Bedeutungsbeziehungen der lexikalischen Einheiten.	4	1	10
Thema 3. Bedeutungswandel (semantische Derivation). Ursachen des Bedeutungswandels. Die Arten des	2	2	5

Bedeutungswandels. Der Bedeutungswandel und das lexikalisch-semantische System.				
Thema 4. Allgemeine Fragen der theoretischen Grammatik des Deutschen. Hauptzüge des deutschen Sprachbaus. Die Grammatik als Wissenschaft über den grammatischen Bau einer Sprache. Gliederung der Grammatik in der modernen Sprachwissenschaft. Die grammatischen Bedeutungen, Formen und Kategorien. Das grammatisch-lexikalische Feld.		2	2	5
Thema 5. Gegenstand und Aufgaben der Morphologie. Stellung der Morphologie zu den anderen Teilgebieten der Sprachwissenschaft. Die morphologische Struktur des Wortes. Einfache und komplizierte morphologische Formen. Die innere Flexion beim deutschen Verb. Die analytischen Formen im deutschen Sprachbau		2	2	5
Thema 6. Die Wortklassen. Das Problem der „Redeteile“. Die Kriterien der Aussonderung der Wortarten. Syntaktische Funktionen und Fügungswerte der Wortarten		2		10
Thema 7. Der Satz. Das Wesen des Satzes. Das Problem der Satzdefinition. Syntaktische Kategorien und syntaktische Formmittel. Die Satzmodellierung. Die syntaktischen Beziehungen und die Satzglieder. Die strukturellen Satztypen. Logisch-grammatische Satztypen. Die kommunikative Gliederung des Satzes.		4	2	5
Thema 8. Satzglieder. Die traditionelle Satzgliederung. Die Hauptglieder des Satzes. Die Nebenglieder des Satzes und ihre Abgrenzung. Die Funktionen der Wortfolge im Satz. Die Transformationsanalyse des Satzes. Der Satzbaum.		2		10
ЗАГАЛОМ:		20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу та бали, отримані під час іспиту. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять. При виставленні підсумкового балу враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин (35 балів), бали підсумкового тестування на платформі d-learn (10 балів) та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента (5 балів), що контролюється протягом тижня контролю			

	самостійної роботи (КСР).
Вимоги до письмових робіт	Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює від 30 до 50 завдань (максимальна кількість балів – 10).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 7.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується екзаменаційний білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському](#)

[національному університеті імені Василя Стефаника.](#)

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Duden "Grammatik der deutschen Gegenwartssprache" / hrsg. und bearb. von Günther Drosdowski in Zusarb. mit Peter Eisenberg – 10., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim [u.a.] : Dudenverlag, 2022. 984 S.
<https://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/Duden-Die-Grammatik-10-Auflage>
2. Hinka B.I. Lexikologie der deutschen Sprache (Vorlesungen und Seminare). Ternopil : TNPU, 2008. 220 S.
3. Konopka M., Strecker B. Deutsche Grammatik – Regeln, Normen, Sprachgebrauch. Berlin : Walter de Gruyter Verlag, 2009. 368 S.
https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/deliver/index/docId/7820/file/IDS_Jahrbuch_2008_Deutsche_Grammatik_2009.pdf
4. OGuy O.D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a : Nowa Knyha, 2003. 416 S.
5. Piankovska I.W. Vorlesungen in theoretischer Grammatik der deutschen Sprache. Кропивницький : ЦУДУ, 2020. 48 с.
https://cusu.edu.ua/images/inmov/kaf_nim-mova/Vorlesungen_in_theoretischer_Grammatik.pdf
6. Schäfer R. Einführung in die grammatische Beschreibung des Deutschen. Dritte, überarbeitete und erweiterte Auflage. Berlin : Language Science Press, 2018. 602 S.
<https://langsci-press.org/catalog/book/224>
7. Zlobinska-Görtz M. „Die innere Form des Deutschen“ von Hans Glinz: Rezeption, Wirkung und sprachtheoretische Zuordnung : Inaugural-Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophie (Dr. phil.) durch die Philosophische Fakultät der Heinrich-Heine-Universität Düsseldorf : Düsseldorf, 2018. 287 S.
https://docserv.uni-duesseldorf.de/servlets/DerivateServlet/Derivate-49190/Druckversion_PDF_A-1b.pdf
8. Wenhrynowytsch A. Testaufgaben in der theoretischen Grammatik der deutschen Sprache. Івано-Франківськ : КГМ, 2009. 35 S.
9. Theoretische Grammatik: навч. посіб. для студ. 4 курсу ф-ту «Референт-перекладач» з дисципліни «Теоретична граматика» (нім. мова) / Нар. укр. акад., [каф. герм. та роман. філол. ; упоряд. Ж. Є. Потапова]. Х. : Вид-во НУА, 2017. 68 с.
<https://nua.kharkov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Theoretische.pdf>
10. Білоус О.М. Порівняльна лексикологія (курс лекцій німецькою мовою): Навч. пос.: вид. 2-ге дооп. та доп. Кіровоград : РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2013. 244 с.
https://cusu.edu.ua/images/download-files/inmov/posibniki/Лексикологія_New.pdf
11. Боднар О.М. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Теоретична граматика ДІМ». Ужгород :ФОП Олеоленко Л.О., 2019. 35 с.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50870>
12. Венгринович А.А. Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови (лекції і семінари): навч. посіб.: Івано-Франківськ : KGM Print, 2023. 129 с.
13. Оніщенко Н.А. Конспект лекцій з порівняльної лексикології німецької та

української мов: Навч.-метод. посіб. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 96 с.

http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/6882/2/kurs_lekzij.pdf

14. Пелашенко І.І. Теоретична грамати́ка сучасної німецької мови : посібник для семінарських занять. Донецьк : ДонНУ, 2003. 83 с.

Додаткова:

15. Admoni V.G. Sprachtheorie und deutsche Grammatik. Tübingen : Niemeyer, 2002. 410 S.
16. Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik. Stuttgart, Weimar : Metzler, 1994. 581 S.
17. Engel U. Deutsche Grammatik : Neubearbeitung. München : INDICIUM Verlag GmbH, 2009. 488 S.
18. Pittner K., Berman J. Deutsche Syntax: ein Arbeitsbuch. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 2007. 250 S.
19. Weinrich H. Textgrammatik der deutschen Sprache. Mannheim : Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1993. 1101 S.
20. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. Grammatik der deutschen Sprache. In 3 Bänden. Berlin : Walter de Gruyter Verlag, 1997.

Інформаційні ресурси:

21. <https://grammis.ids-mannheim.de/>
22. [Anna Reder - Grammatiken und Übungsgrammatiken](#)
23. <https://wortschatz.uni-leipzig.de/de>
24. <https://woerterbuchnetz.de/>

Викладач _____ Андрій ВЕНГРИНОВИЧ